

BILAGA 4 UPPFÖLJNING AV TIDIGARE AVFALLSPLANER

23 september 2020

Innehåll

1	INTRODUKTION.....	4
2	VÄNNÄS, VINDELN, NORDMALING OCH BJURHOLM	5
2.1	Mål för avfallshanteringen i Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholm 2012-2020	5
2.2	Handlingsprogram för avfallshantering i Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholm 2012-2020	9
3	ROBERTSFORS.....	12
3.1	Mål för avfallshanteringen i Robertsfors 2006-2010.....	12
3.2	Handlingsprogram för avfallshantering i Robertsfors 2006-2010	15
4	UMEÅ	18
4.1	Mål för avfallshanteringen i Umeå 2020	18
5	SAMMANFATTNING AV UPPFÖLJNINGEN	24

1 Introduktion

Umeå och Robertsfors kommuner hade tidigare egna avfallsplaner. Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholms kommuner hade en gemensam avfallsplan. De tre avfallsplanerna har därför följts upp var för sig.

Nedan presenteras resultatet av uppföljningen av respektive avfallsplan och en gemensam sammanfattning av uppföljningen av planerna. Mål med målar 2020 har följts upp med avseende på 2018 års siffror om inte annat anges. I den nya avfallsplanen har det tagits hänsyn till mål enligt tidigare avfallsplaner. Kommentarer avser noteringar utifrån interna underlag och samtal med ansvariga inom olika verksamheter.

Status för de tidigare avfallsplanernas övergripande mål och åtgärder enligt handlingsprogram har bedömts på en tregradig skala enligt följande:

Ej uppnått/genomfört	
Delvis uppnått/genomfört	
Helt uppnått/genomfört	

2 Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholm

2.1 Mål för avfallshanteringen i Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholm 2012-2020

	Målupp- fyllelse	Kommentar
1 Begränsad klimatpåverkan		
Förnyelsebara drivmedel		
Mål: År 2020 ska fordon som används vid kommunens insamling och transport av avfall till minst 50 % drivas på förnyelsebara drivmedel.		Vid uppföljning 2016 konstaterades att 78 % av fordonen drivs av förnyelsebart drivmedel. Dock finns svårigheter idag att få tag på HVO-bränsle.
Delmål: Senast 2014 bör fordon som används vid kommunens insamling och transport av avfall till minst 20 % drivas på förnyelsebara drivmedel.		Vid 2014 års uppföljning drevs 17 % av fordonen av förnyelsebart drivmedel
4 Giftfri miljö		
Utsortering av farligt avfall (inkl. elavfall) i kärl- och säckavfall		
Mål: År 2020 är andelen farligt avfall (inkl. elavfall) i kärl- säckavfall mindre än 0,2 % per prov.		Vid 2017 års plockanalys hade Nordmaling och Vindelns kommun 1 % farligt avfall i restavfallet per prov. Bjurholm och Vännäs 0 % i restavfallet per prov.
Delmål: År 2014 är andelen farligt avfall (inkl elavfall) i kärl- säckavfall mindre än år 2009.		Vid 2013 års plockanalys klarade Vindeln och Vännäs delmålet. Nordmaling och Bjurholm hade en ökning andel farligt avfall i restavfallet.
Inventering och åtgärdsplanering av nedlagda avfallsdeponier		
Mål: År 2020 ska MIFO- inventerade (metod för inventering av förorenade områden) områden som klassats med risknivån ”mycket stor risk”, eller ”stor risk” vara åtgärdade och klara.		
Delmål: Senast år 2015 ska nedlagda deponier som kommunen har tillsyn över vara riskklassade och förorenade områden ska beaktas vid plan och byggärenden.		2013 inventerades och riskklassades de nedlagda kommunala deponierna

	Målupp- fyllelse	Kommentar
5 Skyddande ozonskikt		
Säkra borttransporter från kommunala insamlingsplatser av inlämnade frys- och kylmöbler samt aerosoler skadliga för ozonskiktet Mål: Alla frys- och kylmöbler samt aerosoler skadliga för ozonskiktet på insamlingsplatser som kommunen ansvarar för, ska borttransporteras till godkänd behandlingsanläggning. Delmål: -		Målet är uppfyllt.
7 Ingen övergödning		
Biologiskt behandlat avloppsslam bör återföras till naturen Mål: År 2020 bör allt avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk, användas på parkmark eller vid efterbehandling av förorenade områden under förutsättning att återföringen kan ske utan att miljömålet giftfri miljö äventyras.		Målet har inte kunnat uppfyllas.
Delmål 1: Senast år 2016 bör 50 % avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk. Resterande mängd bör användas på parkmark eller vid efterbehandling av förorenade områden.		Delmålet har inte kunnat uppfyllas.
Delmål 2: Senast år 2016 ska minst 60 % av fosforföreningar i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark		Delmålet har inte kunnat uppfyllas.
Delmål 3: År 2014 bör 10 % avloppsslam, efter biologisk behandling, återföras till jord- och skogsbruk. Resterande mängd bör användas på parkmarker eller vid efterbehandling av förorenade områden.		Delmålet har inte kunnat uppfyllas.
9 Grundvatten av god kvalitet		
Mål: År 2020 ska nedlagda, pågående eller nya deponier och mellanlagringsplatser för avfall inte ge negativ påverkan på grundvattnet.		Målet har delvis uppfyllts.

	Målupp- fyllelse	Kommentar
Delmål: År 2016 ska det vara utrett i vilken utsträckning pågående och tidigare avfallshantering påverkar grundvattnets kvalitet.		
15 God bebyggd miljö		
Utsortering av matavfall för biologisk behandling från hushåll		Beslut om införande av obligatorisk utsortering av matavfall finns i samtliga kommuner. Insamlingen påbörjas 1 mars 2020.
Mål: År 2020 ska 80 % av matavfall sorteras ut från hushåll, för att omhändertas genom biologisk behandling, såväl hemkompostering, centrala anläggningar som storkompost eller biogasproduktion.		
Delmål: År 2016 ska 70 % matavfall sorteras ut från hushåll, för att omhändertas genom biologisk behandling, såväl hemkompostering, centrala anläggningar som storkompost eller biogasproduktion.		Delmålet kunde inte uppfyllas.
Delmål: Senast under år 2014 sorteras minst 35 % matavfall ut från hushåll, för att omhändertas genom biologisk behandling, såväl hemkompostering som centrala anläggningar som storkompost eller biogasproduktion.		
Utsortering av matavfall för biologisk behandling från verksamhetsutövare.		Beslut om införande av obligatorisk utsortering av matavfall finns i samtliga kommuner. Insamlingen påbörjas 1 mars 2020.
Mål: År 2020 ska 80 % av verksamhetsutövarna där hushållsliknande avfall uppstår sortera ut matavfall, för att omhändertas genom biologisk behandling, kompostering eller biogasproduktion.		
Delmål: År 2016 ska 50 % av verksamhetsutövarna där hushållsliknande avfall uppstår sortera ut matavfall, för att omhändertas genom biologisk behandling, kompostering eller biogasproduktion.		Delmålet kunde inte uppfyllas.
Delmål: Senast under år 2014 ska 30 % av verksamhetsutövarna där hushållsliknande avfall uppstår sortera ut matavfall, för att omhändertas genom biologisk behandling, kompostering eller biogasproduktion.		Delmålet kunde inte uppfyllas.

	Målupp- fyllelse	Kommentar
Utsortering av tidningar och förpackningar ur kärl- och säckavfall Mål: År 2020 är andelen tidningar och förpackningar i kärl- säckavfall mindre än 10 % per prov. Delmål: År 2014 är andelen tidningar och förpackningar i kärl- säckavfall 10 % - enheter mindre jämfört med provet tagit 2009.		Vid plockanalys 2017 hade ingen av kommunerna uppnått målet med att minska mängderna med 10 % per prov. En ökning från 2009 har skett i samtliga kommuner förutom Bjurholm Vid plockanalys 2013 klarade vindeln målet.
Återvinning och avfallsminimering Mål: År 2020 ska återanvändbart avfall kunna lämnas till ett Returcentrum eller liknande. Delmål 1: År 2012 ska det vara möjligt att lämna avfall för återanvändning, som t.ex. möbler, inventarier och liknande på någon plats i kommunen, som kommunen ansvarar över. Delmål 2: År 2014 ska 30 % av det återanvändbara avfallet kunna mottas av ett Returcentrum eller liknande.		Delmålen är svåra att mäta, men det finns möjlighet att lämna in avfall till återanvändning i Vännäs och Vindeln och Nordmaling.
Mängd hushållsavfall till förbränning Mål: År 2020 ska den totala mängden hushållsavfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat med 40 % jämfört med 2010 Delmål: År 2016 ska den totala mängden hushållsavfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat jämfört med 2014 Delmål: År 2014 ska den totala mängden hushållsavfall till förbränning per kommuninvånare ha minskat jämfört med 2010.		Målet har inte kunnat uppnås. Vindeln har ökat från 227,2 kg/invånare till 243 kg/invånare, +7% Bjurholm har minskat från 215,6 kg/invånare till 157 kg/invånare - 27 % Vännäs har minskat från 223,6 kg/invånare till 170 kg/invånare -23 % Nordmaling har minskat från 157,9 kg/invånare till 157 kg/invånare -0,5 %

	Måluppfyllelse	Kommentar
Nöjda kunder Mål: År 2020 är minst 95 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen		Kundenkät gjord och sammanställts vid revidering av föregående avfallsplan 2018. Ingen kommun klarade målet 2018.
Delmål: År 2016 är minst 90 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen		
Delmål: År 2014 är 85 % av hushållen och verksamhetsutövarna nöjda med den kommunala avfallshanteringen.		Vännäs kommun klarade målet.

2.2 Handlingsprogram för avfallshantering i Vännäs, Vindelns, Nordmaling och Bjurholm 2012-2020

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan	Status	Kommentar
1. Utvärdering och revidering av avfallsplanen	KS/MBN (SBF/T)	1 g/mandat-period		Genomförd 2018.
2. Årlig uppföljning av avfallsplanens statistik och åtgärdsplan	KS (SBF/T)	Löpande, årligen		Vindelns 2016, övriga ej genomfört.
3. Uppföljning av ingångna avtal	KS (SBF/T)	1 g/mandat-period		
4. Utöka och utveckla samarbetet mellan kommunerna inom bl.a. avfallsområdet	KS (SBF/T/Mk)	Löpande		Kontinuerliga entreprenadmöten och uppföljning av avtal
5. Samrådsgrupp avfall Aktivt medverka i den regionala samverkansgruppen	KS (SBF/T/Mk)	Löpande		Aktivt deltagande har skett.
6. Information Ge aktuell information om renhållnings- och avfallshantering på hemsida, nyhetsblad, möten m.m.	KS (SBF/T/Mk)	Löpande		Via kommunernas hemsida och nyhetsblad. Vindelns via kommunens hemsida, nyhetsblad, Vakins hemsida samt fastighetsträffar.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan	Status	Kommentar
7. Plockanalys Genomförs minst vart fjärde år och i samarbete med flera kommuner	KS (SBF/T)	2013 och 2017		Genomfört 2013 och 2017.
8. Gemensam kundenkät Frågor avseende kundnöjdhet kring renhållning och avfallshantering	KS (SBF/T)	2012, 2016, 2020		
9. Avfall -Webb Rapportera in statistik kontinuerligt i systemet	KS (SBF/T)	Löpande		Sker årligen
10. Utsortering av matavfall Utreda om och i vilken utsträckning utsortering av matavfall ska införas eller inte.	KS (SBF/T)	2013		Utredning och förstudie genomförd, planeras införas 1 mars 2020,
11. Förnyelsebara drivmedel Öka antalet fordon som körs på förnyelsebara drivmedel, i egen regi och på entreprenad	KS (SBF/T)	Löpande		I alla entreprenadavtal ställer man krav på detta. Endast fåtal fordon i den kommunala verksamheten.
12. Sparsam körning All personal som arbetar med trp. och insamling av avfall i kommunen ska utbildas i Eco-driving	KS (SBF/T/Mk)	Klart (2014)		
13. Riktad information om avfallshantering till verksamhetsutövare	KS (SBF/T/Mk)	Löpande		Genomfört via informationsblad, hemsida och tillsynsbesök
14. Kampanjer Genomföra kampanjer inom avfallsområdet i samverkan med kommuner, myndigheter och branschorganisationer	KS (SBF/T/Mk)	Löpande		Deltagit i Avfall Sveriges kampanj Miljönären. SEE-Veckor under Håll Sverige Rent
15. Kompostera mera – Informationsinsats för hemkompostering av matavfall ev. i samverkan med andra kommuner	KS (SBF/T/Mk)	Under plan- perioden		Vännäs ej genomfört. I Bjurholm, Nordmaling och Vindelns har MBN drivit frågan att kompostera mera.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan	Status	Kommentar
16. Källsortering i kommunägda fastigheter/bolag Inventering och åtgärder	KS (SBF/T/Mk/ bolag)	Under plan- perioden		För Vännäs och Bjurholm tecknades avtal om FNI 2015. Vindelns och Nordmalings kommuner har inte infört FNI.
17. Utbildning inom avfallsområdet av personal och politiker ska ske kontinuerligt, t.ex. Avfallsakademin	KS (SBF/T/Mk)	Under plan- perioden		Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner har ej genomfört. Vindeln genomförde 2016.
18. Insamling av farligt avfall från hushåll Åtgärder ska införas för att underlätta insamlingen	KS (SBF/T/Mk)	Under plan- perioden		Genomförts i samtliga kommuner. Vännäs har underlättat inlämning på ÅVC samt placerat ut 4 st "Elisar" för smått elektronikavfall vid ÅVS. Bjurholm har begränsade möjligheter pga öppettider och placering att lämna in farligt avfall. Placerat ut 3 "Elisar". Vindeln har ökat öppettider på ÅVC till varannan lördag. Nordmaling genomförs 2017.
19. Undervisning om avfall, kretslopp, giftfri miljö och grundvatten	KS (Skolkontor- en)	Löpande		Undervisning ingår i läroplanen.
20. MIFO-inventering av nedlagda deponier	KS/ MBN (SBF/T/Mk)	2015		Genomfördes 2013.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan	Status	Kommentar
21. Behandlingsmetoder för avloppsslam Utreda användningsområden för behandlat avloppsslam	KS/MBN (SBF/T/Mk)	Under plan-perioden		Vännäs kommuns har kompostanläggning sedan 2015 som Bjurholms kommun levererar till. Vindelns kommun? Nordmaling påbörjade ett EU-projekt 2016.
22. Uppföljning av avfallsplanens mål	KS/MBN (SBF/T/Mk)	Under plan-perioden		Genomfördes 2017/2018

3 Robertsfors

3.1 Mål för avfallshanteringen i Robertsfors 2006-2010

	Målupp- fyllelse	Kommentar
Övergripande mål		
Mål: Förebygga uppkomsten av avfall. Förebygga att avfall uppstår genom att öka återanvändning och återvinning, samt genom information och rådgivning.		Lite information om förebyggande har gått ut i liten omfattning. Tänka åtgärder för att minska uppkomsten av avfall har ej genomförts. Exempelvis underlätta genom flytt av ÅVC.
Mål: Minska mängden invägt hushållsavfall. Mängden hushållsavfall per kommuninvånare ska minska under perioden		En minskning av totala mängden avfall per invånare minskade med 5,5 kg.
Mål: Minimera innehållet av farligt avfall. Minimera innehållet av farligt avfall, öka insamlingen av farligt avfall.		Insamlingen har ökat och mängder minskat i hushållsavfallet
Mål: Öka återanvändning och återvinning. Öka återanvändningen och återvinningen, förflytta oss uppför avfallstrappan.		Returcentrum etablerat. Kommun införskaffar möbler från returcentrum i stor utsträckning.

HUSHÅLLSAVFALL OCH DÄRMED JÄMFÖRLIGT AVFALL		
Mål: Förebygga uppkomsten av avfall.	-	
Mål: Minska den totala mängden avfall.		Minskning har skett
Mål: Öka materialåtervinning av hushållsavfallet, öka kompostering av hushållsavfallet, öka återvinning och återanvändningen av grovavfallet.	☹️	Information har gått ut
Mål: Återvinna matavfall genom biologisk behandling. Återvinning av avfall genom kompostering eller rötning ska under 2010 utgöra minst 35 % av den i länet biologiskt behandlingsbara mängden avfall.	☹️	
Producentansvar förpackningsavfall		
Mål: Öka sorteringsgraden – Avfall och restprodukter skall sorteras så att de kan behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet. I kommunen ska det erbjudas en tillfredsställande insamling av förpackningar och annat avfall under producentansvaret.	☹️	Utredning om fler återvinningscentraler gjordes
Producentansvar övrigt avfall		
Mål: Returpapper - Se förpackningsavfall Avfall från elektriska och elektroniska produkter – Fler kylmöbler ska samlas in och en ökning av insamling av elektroniska produkter ska ske.	☹️	Behov av fler återvinningscentraler utrett.
VERKSAMHETSAVFALL		
Park- och trädgårdsavfall		
Mål: Öka komposteringen och/eller energiåtervinningen av trädgårdsavfall		
Bygg- och rivningsavfall		
Mål: Förbättra hanteringen av bygg- och rivningsavfall		

Avfall från energiutvinning		
Mål: Öka återföring av aska till kretsloppet. Aska från uppvärmning med bibränslen ska återföras till kretsloppet.		Ej relevant mål, ingen förbränning av bibränslen.
Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten		
Mål: Ordna ett användningsområde för slammet		
Specialavfall och farligt avfall		
Mål: Förbättra hanteringen av farligt avfall		
Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten		
Mål: Bättre statistik och kunskap		
Branschspecifikt industriavfall		
Mål: Bättre statistik och kunskap		
Icke branschspecifikt industriavfall		
Mål: Bättre statistik och kunskap		
Ekonomi		
Mål: Förbättra ekonomin för kommunens renhållning		
Deponier		
Mål: Minska mängden avfall som skickas till deponi		
Mål: Gamla deponier och avfallsupplag ska inte utgöra risk för miljö och hälsa. Avveckla deponin Fagerliden i enlighet med de föreskrifter som finns. Följa upp gamla deponier.		Sluttäckning fagerliden behöver åtgärdas.

Gasformigt avfall		
Mål: Öka kunskapen om mängd och innehåll av det gasformiga avfallet i kommunen.		Finns med i energiplan och klimatinvesteringsplan

3.2 Handlingsprogram för avfallshantering i Robertsfors 2006-2010

Åtgärder	Ansvarig nämnd	Påbörjas år	Status	Kommentar
Övergripande				
Förebygga uppkomsten av avfall. Information om återvinning och återanvändning via konsumentvägledning och informera om konsumtion av varor.		Årligen		Information har gått ut, om än i liten omfattning.
Minska den totala mängden avfall per invånare. Stimulera till återanvändning, återvinning, hemkompostering, information och öka kunskapen om avfallsmängder.				
Minimera innehållet av farligt avfall, öka insamlingen. Genom att stimulera insamlingen				
Öka återanvändning och återvinning. Information om återvinning och återanvändning, stimulera till återanvändning och återvinning				
Hushåll och därmed jämförligt avfall				
Förebygga uppkomsten av avfall Se <i>Övergripande</i> .				
Gemensam insamling av kärllavfall i Umeåregionen				

Åtgärder	Ansvarig nämnd	Påbörjas år	Status	Kommentar
Återvinn matavfall genom biologisk behandling. Kompostering och rötning ska 2010 stå för minst 35 % av den i kommunen biologiskt behandlingsbara mängden avfall.				
Grovavfall Flytta återvinningscentralen till tätorten, anläggning för hantering av park- och trädgårdsavfall och förbättra hanteringen bygg- och rivningsavfall				Utredning av omplacering av återvinningscentral gjord men ej genomförd.
Fasa ut latrinhanteringen under perioden				
Förbättra hanteringen av farligt avfall och öka insamlingen av farligt avfall				2004: 2,1 kg/invånare 2009: 2,8 kg/invånare
Öka insamlingen av batterier genom information och undersöka behov för ev. Fler insamlingsställen				2004: 202 kg 2009: 398 kg
Öka sorteringsgraden för förpackningar och returpapper Information, utreda möjlighet till sortering i kommunala hyreshus och verksamheter Utreda behov av fler återvinningscentraler				Lite information har gått ut, ej genomfört utredning om utsortering. Utredning av flytt av återvinningscentral genomförd.
Upphöra med mottagning av däck, bilar och blybatterier				Mindre mängd tunga batterier hanterades.
Anordna en kommunal mottagning och hantering av park- och trädgårdsavfall				
Förbättra hanteringen av bygg- och rivningsavfall				
Undersöka möjlighet till återbruksverksamhet samt förutsättningarna för återanvändning av rivningsavfall				Personal har genomfört studiebesök. Finns nu returcentrum.
Anordna en kommunal mottagning och hantering av träbaserat bygg- och rivningsavfall				
Öka återföring av aska från uppvärmning med biobränslen till kretsloppet				Har ingen förbränningsanläggning

Åtgärder	Ansvarig nämnd	Påbörjas år	Status	Kommentar
Minska mängden avfall som skickas till deponi				Data från 2004 saknas
Deponier och avfallsupplag ska inte utgöra risk för miljö och hälsa				Deponi Fagerliden ej fullständigt täkt.
Få bättre statistik och kunskap om verksamhetsavfall i kommunen				
Minska det gasformiga utsläppet				Åtgärder finns för detta i kommunens energiplan och klimatinvesterings-program

4 Umeå

4.1 Mål för avfallshanteringen i Umeå 2020

Bokstäver inom parentes avser ansvarig för respektive mål:

Vakin (Vakin)	Fritidsnämnden (FR)
Dåva deponi och avfallscenter (DAC)	Kommunstyrelsen (KS)
Tekniska Nämnden (TN)	Umeå Energi (UE)
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN)	Bostaden (BO)
Gymnasienämnden (GN)	

	Målupp- fyllelse	Kommentar
Trappträcket: Något att hålla sig till hela vägen		
1. Regional samverkan inom avfallsområdet ska utvecklas		
1.1 Dåva deponi och avfallscenter (DAC) och Dåva kraftvärmeverk (UE) fungerar som regionala resurser.		Dåva DACs upptagningsområde sträcker sig från Sundsvall i söder till Luleå i norr. Vid vissa tillfällen kommer det även avfall från längre avstånd än så. Umeå Energi är en regional resurs som behandlar avfall från stora delar av norra Sverige.
1.2 Vakin tillhandahåller vid behov tjänster såsom transport av hushållsavfall och fakturahantering med avseende på renhållning åt andra kommuner i regionen		Upphandling av transporter från återvinningscentraler (ÅVC), farligt avfall, slam, fettavskiljare och avfallshämtning sker gemensamt inom Umeåregionens sex kommuner. Fakturahanteringen utförs för Vindelns räkning, tjänsten har inte efterfrågats av andra kommuner.
1.3 Vakin samordnar vid behov omlastning och transport av utsorterat organiskt hushållsavfall från andra kommuner i regionen		mars 2020 införs matavfallsutsortering i Bjurholm, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln och Vännäs. Kommunerna omfattas av bef. avtal mellan Vakin och Skellefteå kommun. Vakin samordnar omlastning, mellanlagring, transport.
1.4 Umeå kommun möjliggör latrintömning från husbilar och husvagnar (FR).		Möjlighet finns att tömma latrin på rastplatser både norr och söder om Umeå efter E4:an.

	Målupp- fyllelse	Kommentar
2. Mätning av medborgarnöjdhet med avseende på kommunens samlade avfallshantering (KS)		Medelnöjdhet med sophämtning i kommunen: 7,8 (2018) Kvinnor:8,1; Män: 7,6 Medelnöjdhet med tillgängligheten till återvinningscentraler i kommunen: 7,4 (2018), Kvinnor:7,5; Män: 7,3
Trappsteg 1 (TS1)		
Förebygga: Det man inte skaffar, behöver man inte slänga		
3. Avfallsets mängd per invånare ska minska		
3.1 2020 har samtliga tillsvidareanställda på kommunala förvaltningar och bolag utbildats i avfallshantering (KS)		Umeå kommun har inte utbildat samtliga i avfallshantering. Resultatrapporten visar att 1804 deltagit, varav 1478 är klara och godkända. Siffran är dock missvisande eftersom många utbildats i grupp, vid t ex arbetsplatsträffar, och då bara registrerat en person istället för samtliga deltagare.
3.2 Alla fjärdeklassare i Umeå kommun skall varje år erbjudas ett lektionstillfälle om avfall (Vakin)		Vakin erbjuder årligen alla fjärdeklassare ett lektionstillfälle om avfall.
3.3 2020 har mängden mat som slängs i kommunal verksamhet ex grund- och gymnasieskolor, förskolor, äldreomsorg och kommunala personalrestauranger minskat med 15 procent jämfört med 2016. (TN)		Måltidsservice har mätt och minskat svinnet i kommunal verksamhet med 34% (2016 jämfört med 2019).
Trappsteg 2 (TS2)		
Återanvända: Det som är skräp för en, är ett fynd för en annan		
4. 2020 ska det vara möjligt att lämna avfall till återanvändning vid samtliga återvinningscentraler i Umeå kommun. (Vakin)		Inlämningsmöjlighet att lämna avfall till återanvändning finns 2020 vid kommunens samtliga återvinningscentraler.

	Målupp- fyllelse	Kommentar
5. Returmarknaden (VIVA Resurs) tar emot allt uttrangerat material hos kommunens förvaltningar och bolag som möbler, inventarier och maskiner för att möjliggöra återanvändning inom kommunen. (GN)		Bostaden, ett väl fungerande samarbete där cyklar efter reparation återbrukas eller materialåtervinns. Men inte mycket av bolagets egna material återvinns via Viva resurs. Vakin, via återbrukshuset återvinns drygt 300 ton årligen som främst via Returbutiken säljs. En mindre del går till materialåtervinning. Av bolagets uttrangerade material är resultatet blygsamt. Kommunen i övrigt: Bra samarbete med IT kring datorer och kringutrustning. Vad gäller uttrangerat i övrigt är volymerna mycket små. Av utrymmesskäl har Viva svårigheter att lagra materialet och det saknas upparbetade rutiner och policys för att få till stånd ett flöde tillbaka till de kommunala verksamheterna. Det finns ett litet intresse från allmänheten att köpa uttrangerade kommunala möbler vilket också försvårar. En annan orsak är att Viva inte har avtalet på transporter utan det går via Stadsbud, vilket påverkar möjligheterna att ta vara på brukbart material.
6. Byggmaterial som är möjligt att återbruka, ex. dörrar och fönster, sorteras ut inför rivning i/av kommunalägd fastighet. (TN)		Det finns många goda exempel på återbruk vid rivning. För Fastighets del kan det handla om återbruk av ventilations-aggregat, belysningsarmaturer m.m. Fastighet ställer även krav på avfallshantering enligt avfallstrappan i våra projekteringsanvisningar. Steg ett är att minimera uppkomst av avfall, återanvända, återvinna, återvinna energi och i sista hand deponera. Kommunen behöver utveckla sin systematik i återbruket vid rivning av/i fastigheter.
7. 2020 nyttjas 40 % av tillgänglig fosfor i avloppsvatten och matavfall som näringsämne på produktiv mark (Vakin)		En upphandling för omhändertagande av rötslam har genomförts under 2019 i syfte att nyttja fosfor som näringsämne.

	Målupp- fyllelse	Kommentar
Trappsteg 3 (TS3)		
Återvinna material: Det man återvinner, behöver man inte utvinna		
8. 2020 finns inget farligt avfall blandat med annat avfall. (Vakin)		I plockanalysen som genomfördes 2017 påträffades farligt avfall bland annat avfall. I kärlet för brännbart påträffades som mest 0,1 % farligt avfall från villor och 0,4 % från flerfamiljshus. Det förekom områden med 0% farligt avfall i det brännbara avfallet.
9. 2020 är andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, 50 %. (Vakin)		Andelen uppgick 2018 till 46 % baserat på siffror från avfall web.
10. 2020 väljer 30 % av verksamhetsutövarna med hushållsliknande avfall att sortera ut matavfall. (Vakin)		I Umeå har 35,7% av verksamhetsutövarna med avfallsabonnemang utsorteringsmöjlighet för matavfall.
11. 2020 innehåller matavfallskärlet 97 % rätt sorterat avfall. (Vakin)		Baserat på plockanalysen som utfördes 2017 innehåller matavfallskärnen i Umeå <96 % rätt sorterat avfall.
12. 2020 källsorteras avfall i samtliga förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall på samtliga kommunala förvaltningar och bolag. (TN samt alla övriga nämnder och styrelserna i kommunala bolag)		Bostaden: 98% av våra hyresgäster har möjlighet till hel eller halv sortering (halv saknar plast och metall). 95% kan sortera matavfall. Umeå kommun: 81 % av kommunala verksamheterna i kommunägda fastigheter har källsortering av sex förpackningsfraktioner och matavfall. 94% av Umeå kommuns förskolor och skolor kan sortera matavfall. Kommunala bolag har källsortering i stor utsträckning, i ett fåtal fall saknas möjlighet till utsortering av matavfall.
13. 2020 källsorteras 70 % av avfallet istället för att läggas i det gröna kärlet (Vakin)		Med utgångsläget att källsorteringsmaterialet är förpackningar och tidningar samt matavfall så ligger siffran för 2018 på 62%. Siffran är baserad på andelen felsorterat matavfall samt felsorterade förpackningar och tidningar till det gröna kärlet, som uppmättes i plockanalysen som utfördes 2017. Siffror från 2018 användes avseende utsorterad mängd matavfall samt förpackningar och tidningar.

	Måluppfyllelse	Kommentar
14. 2020 sorteras 50 % av den totala mängden matavfall ut (Vakin)		2018 låg siffran på 39 %.
15. 2020 erbjuds alla hushåll i kommunen möjlighet till utsortering av matavfall (Vakin)		Obligatorisk matavfallsutsortering för alla hushåll i Umeå med start i mars 2020.
Trappsteg 4 (TS4)		
Återvinna energi: Energi kan inte förbrukas eller skapas, bara omvandla		
16. 2020 nyttiggörs minst 85 % av den producerade metangasen vid avloppsreningsverket på Ön. (Vakin)		2019 nyttiggjordes 86 % av metangasen.
Trappsteg 5 (TS2)		
Deponera: Det som ska ut ur kretsloppet, ska in i deponin		
17. 2020 är alla nedlagda icke-kommunala deponier med kommunal myndighetstillsyn efterbehandlade (MHN)		En deponi kvarstår som kräver uppföljning.
18. 2020 är alla nedlagda kommunala deponier efterbehandlade (DAC)		2006 tog Umeva över ansvaret för 37 st inventerade nedlagda deponier, detta ansvar har sedan överförts till Dåva DAC. Under åren som gått har Dåva DAC besökt flertalet av objekten för att bedöma behovet av efterbehandlingsåtgärder. Åtgärder har genomförts och därefter har Dåva DAC tillsammans med tillsynsmyndigheten besökt objekten som i merparten av fallen bedömts som färdigbehandlade. Under årens lopp har några deponier tillkommit som inte varit kända sedan tidigare. I dagsläget finns 9 deponier där inte efterbehandlingen är färdigställd eller godkänd. Dessa 9 deponier kommer besökas under 2020 för att bedöma behovet av åtgärder. Målsättningen är att minst 2 av dessa 9 objekt ska färdigställas under 2020. Svårigheter finns då man vid vissa deponier behöver utföra avverkning innan åtgärder kan vidtas och att marken tillhör privata markägare. Tidplanen för att slutföra efterbehandlingen styrs också av tillgången på täckmassor i de fall sådana behövs.

4.2 Handlingsprogram för avfallshantering i Umeå

Det finns inget handlingsprogram i den befintliga avfallsplanen.

5 Sammanfattning av uppföljningen

Vännäs, Vindeln, Nordmaling och Bjurholm

Av uppställda övergripande mål har 5 stycken uppnåtts, 3 stycken uppnåtts delvis och 3 stycken inte uppnåtts. Uppföljning gjordes 2017 i samband med revidering av den aktuella avfallsplanen. Vissa mål är satta med målår 2020, i vilka fall bedömning om uppfyllnad inte kunnat genomföras.

Robertsfors

Av uppställda övergripande mål har 4 stycken uppnåtts, 3 stycken uppnåtts delvis och 6 inte uppnåtts. Härutöver har 4 stycken mål inte kunnat bedömas, eftersom underlag saknas. Uppföljning av mål har gjorts delvis 2013, och 2017 men underlag saknas för att göra en fullständig sammanfattning. Det samma gäller för åtgärdsplanen.

Umeå

Av uppställda mål har 10 stycken uppnåtts, 4 stycken uppnåtts delvis och 7 inte uppnåtts. Härutöver har 2 stycken mål inte kunnat bedömas, eftersom underlag för målåret 2020 inte varit tillgängligt vid tidpunkten för uppföljningen. Avfallsplanen innehåller inget handlingsprogram.